



A' ROMAI TSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSÉG  
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

*Indúlt BÉTSBŐL Szombaton 26. Septemberben 1789.*

Megnap előtt egymás után 3 Kurirok trombitálá-  
nak-bé Bétsbe; kik mind a' hármon a' mi  
fegyverben álló Táborainktól érkezének; de mit  
hoztanak légyen ezek? még eddig mint a' holt ugy  
nem tudunk semmit-is belölle, és a' hadi Kantzel-  
láriától-is a' mái alkalmatosságra semmi Tudósítá-  
lok ki-nem adattak. Mit írjünk tehát; mert irni va-  
lamit kéntelenek vagyunk. Meg-írjuk a' mi külö-  
nös és közönséges Levelezőinknek Tudósítáfokat —  
leg-előbb pedig azt írjuk Bétsből:

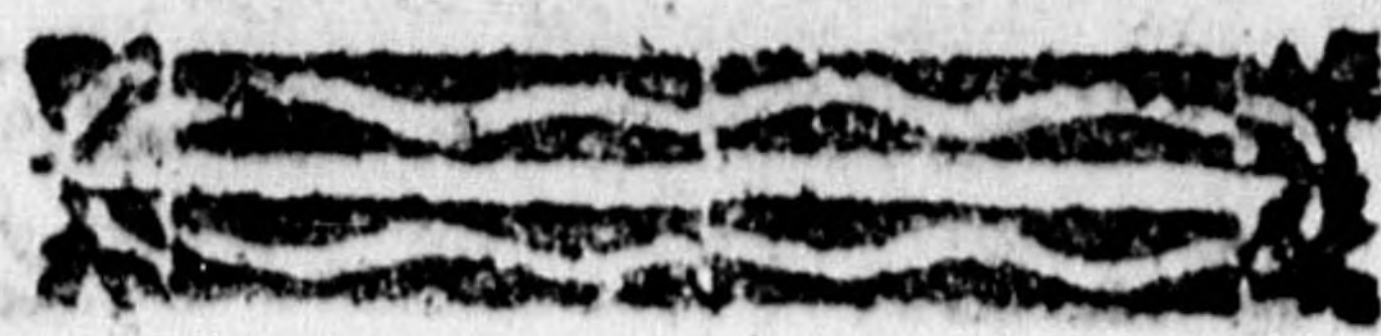
Hogy a' mi Felséges Urunk II-dik *JOSEF* mind  
a' múlt Vasárnap, mind pedig a' múlt Kedden bé-



kotsizván Bétsbe , 10 órától fogva 11-ig a' *Szent István* Templomában *Misét* halgatott , hól Kedden a' Kurir-is szemtől szembe látván ő Felségét, egészséges és fris abbrázotján tsak nem el-bámúla , és a' ki ez előtt 2 hónapokkal nem látta ő Felségét, vagy nyavallyáiról nem tudott volna valamit , nem-is gondolhatná, hogy azon hozzás és terhes nyavallyáknak terhét állotta volna-ki. Minden órán Bétsbe fog ő Felsége bé jöni lakni. Midön ő Felsége a' múlt Kedden a' *Szent István* Templomából ki-jövé, kotsijába üle, nem tsak az a' népség várakozik vala az ő Felsége szemlélésére, kik ekkor a' Szt. Misén jelen valának, hanem azok-is, kiknek talám a' Mife egész hétem sem jút eszékbe , és azt az öröm kiáltást alig lehetne le-irni, mellyet ekkor az örög Afzfonyak tevének , mondván : Hálá Istennek hogy még egyfzer egészségben láthatjuk a' mi Urunkat !!

### *Hadi Tudósítások.*

*Horváth ország.* A' Grádiskából Septembernek 7-dikén érkezett Levélek-szerint , a' *Travniki* Bala a' maga Táborával, mellyet 7 ezerre számlálnak, máig is *Podrasnitzánál* mulatozik. Ennek 12 ágyu; vagynak magával ; és a' láttatik lenni tzéljának , hogy a' mi határszéleinkbe bé-üfsön. — A' Berbiri el-szaladott Törököket , kiket senki sem akarván szárnya alá fogni , hanem tsak ugy széllyel kerin-gőibe élnek vala , ezen Bala fel-fogta ; 2 falukot, mellyekben tsupa Keresztények laknak vala , számokra ki-ürefített , és a' Keresztényeknek minden



den házaikat és épületjeiket itt kellett hagyni ezeknek.

Erdélyből 10-dik Septemberben-is az iratik, hogy a' határ-széleken mindenütt tellyes tsendelség uralkadik. Ezen tsendelségnek egy nyilvános oka a' *Fokszáni* győzedelem; mert ezen tsata után az ellenség egészen elvesztette magát, és tsak hírt is alig halhatjuk. Már most az Erdélyi Tábornak szabad akaratjában áll, hogy a' Hertz. *Kóburg* Táborával magát edgyesítse, semmi akadállya nintsen, és ugy vagyon a' hire, hogy ezen 2 Tábor edgyesülvén, minden órán elé fognak Oláh-országba mozdúlni; és éppen ezért küldötte Hertzeg *Kóburg* Feldmarallájdinánt *B. Splényi* Urat az Orosz' Tábor' fő Vezéréhez *H. Potemkinhez*, hogy ezen mozdúlással az Orosz Tábor hátúlról olly vigyázattal és óltalommal légyen, hogy az ellenségtől megne tsalattassanak.

*A' Fokszáni szerentsés tsata után, a' Felső Tszárának H. Kóburghoz küldött Levele ez: „*

*Laxenburg 13-dik Aug. 1789. — „* Én Hertzeg ségedre magára hagyom, hogy meg-itélje, melly nagy örömmel és szivbéli meg-nyugovátsal vettem légyen Hertzegségednek azon 2 Leveleit, mellyeket Kadét *Petz* és Fő-Hadnagy *Vermáti* hozának hozzám, kik ugyan azon egy időben érkezének-meg. Én Hertzegségednek az ezen hatalmas győzedelmen való örömemet ki nem fejezhetem és azt elége meg-nem közfönhetem. Vegye-el hát ezen Vitézségének és az én Hertzegségedhez való szives



indúlatom' nyilvánosságos áldozatjáúl, ezen Státus, hasznára tselekedett hathatos szolgálatajáért, a' *Mária Theresia* Nagy Keresztes Hadi Rendét, mellyet én Kegyelmednek mindenek felett nagy örömmel által-küldöttem. Kérem Kegyelmedet, ezen ide re- keltett Levelet az azzal edgyütt járó *Pikfissel* az Orosz Gen. *Szuverovnak*, és az ugyan itt lévő gyü- rüt *Aida* Májornak által-küldeni, és nem tsak az én meg-nyugvásomat, hanem valóságos köszönete- met minden Generális, nagyobb apróbb Tisztekkal és az egész Táborral közleni el-ne mulassa. Ezen vitézül folytatott tsatának le-írásán bámúlva lehet tsudálkozni, és alig olvashatja valaki érzékenység nélkül; tsak azt fájlalom, hogy én ezen tsatának részese és szemlélője nem lehettem. Sajnálom szí- vemből az Obester G. *Auersperg* halálát s. t.

Meg-mondók előre, hogy a' Belgrád további ostromáról még máig, ha tsak hónap nem, semmi bizonyos kezünkhöz nem érkezett a' Hadi-Kantzel- járiától, azért tsak a' mi különös Zemlini Tudósi- táfaink-szerint írhatunk valamit. Látsuk hát a' Bel- grádi Lakadalomra hány ágyuink jelentenek-meg — 120 huszon-négy fontos gollyóbisú, — 80 — 18 fon- tos, 50 tizenkét fontos, 30 hat fontos, 117 értz, és 30 Kő-rantó mazsarak. Bétsben már azt beszél- lik, hogy némellyek Levelet vettének vólna Bel- grád alól, hogy a' mi Táborunk már Battériákat, ágyuzó föld' hányányásokat készitettének vólna Bel- grád előtt, és a' Várnak ágyuzásához hozzá fog- tanak. Az igaz, hogy *Laudon* semmivel sem szo- kott álmason bánni; de mi az efféle hireknek még is  
mind



mind addig egész hitelt nem adunk, míg a' magunk Tudósítónk nem írja, vagy a' Hadi-Kantzeláriától nem tétetik a' Tudósítás.

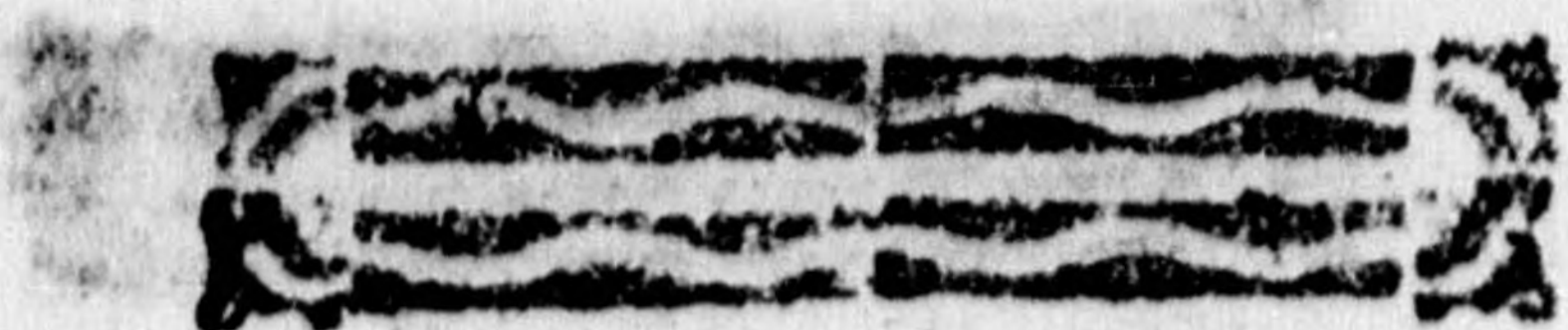
Egy *Tsernovitzból* ezen hónapnak 4-dikén költ Tudósítás szerint az iratik, hogy némely ott lévő Görög Kereskedôkhöz az a' Tudósítás érkezett Konstantinápolyból Augusztusnak 2-dikán, hogy a' Szultánnak *Szélimnek* a' *Mustival* való tanátskozása után el végeztetett, hogy a' jelen való háború, ezen szorúlt Környülállásokban, Vallásbéli háborúnak hirdettesék ki a' Portának minden leg-kifsebb Tartományokban; melynek addig vége nem lehet, míg a' Törökök *Krimiát*, *Otzakovat*, *Jászvárossát*, *Khotzimát* és más, a' Hitetlenektől el-foglalt, helyeket mind vissza nem vesznek. Már a' népet ösztönözô Levelek-is küldettenek minden Tartományokba; azonban — csak alig ha a' mi, és az Orosz Tábor ezen háborúban *Mahumedre*, és az ő erôtlenségire ra' nem esmertet a' Törökökkel.

Egy 15-dikben költ *Zemlini Levél*. „A' Belgrádi Törökök a' helyet, hogy a' mi Táborunknak általmenetelét, és a' Belgrád körül lévő hegyeknek elfoglalását meg-akadályoztatták volna, a' magok Várjokban imádságot rendeltének, és a' nevezetesebb helyeknek oltalmát a' magok Profétájokra *Mahumedre* bizták. Mi a' múlt étzaka szemléljük Belgrád körül kerekeken a' mi Táborunknak éjjeli tüzet, a' Belgrádiak pedig csak a' hala! kiáltással vigasztalják vala magokat. A' mi Táborunknak foglalatosága hathatosabb; mi ezen az étzaka *Dunavitzánál* nem mészze a' Szávához, Belgrádhoz pedig



dig 000 lépésnyire egy Bättériát állittánk-fel, melyet a' Törökök még tsak észre sem vevének, mind addig, míg meg-nem virrada. Már most az ágyuzás minden ágyukból egyszeribe meg-szollalla. Az ellenséges hajók is a' Száva vizén ki-állának, és a' mi Bättériánkra kezdének ágyuzni. Itt, mivel még a' mi ágyuink a' Bättériákra fel-nem valának rakva, fok kárt okozhatat volna az ellenség; de mihelyt a' mi Sajkásaink elé-állának, az ellenség azonnal visszsa-tére. Mint-egy 7 óra tályban 4 ágyúk tétetének-fel az ujj Bättériákra, mellyek által az ellenség hajóji meg-akadályoztatának, hogy közelebb nem jöhetének. A' Várból való szörnyü ágyuzás által ugyan egynéhány embereink a' *Kapra-ra* Sergéből el-velzének az ujj Bättérián és meg-sebítettének; de még-is meg-tettzik, hogy Török *Artilleria*; mert soholt annyira nem mehetnek, mint más jó ágyuzók. Mihelyt a' mi Sajkáink innen visszsa-mozdúltanak, az ellenség Sajkái leg-ottan elé-mozdúltanak; de egynéhány kemény tüzek adásával az ujj Bättériákról megint visszsa-térének. Ezen *Dunavitzi* Bättéria a' Törököknek nagyon veszedelmes és bajos: már ezeknek Sajkáik nem állhatnak többé az ő szokott helyeken a' Szávának befolyásánál, hanem kénytelenítettnek már ezeket a' *Neboise* Tornyánál meg-allítani, hoi békelességnek idején a' Gonolztévök büntettetnek halállal, és már most tsak ezen Bättéria által szinte haszantalanokká tétettek minden Török Sajkák. A' mi *Brá-tser* hegyén lévő földvárunk és ágyuzó hányásunk meg-akadályoztatja ezeknek a' Száván fel-felé való

járásokat; a' *Dunavitzai* új Battéria jobbról tartoztatja, őket a' Dunán, balról pedig a' *Fregata* hátráltatja. Ezen kívül a' Szárazon való közösülés is egészen elfogatott töllek, és így Belgrád úgy bé-rekesztetett, hogy innen sem ki sem bé semmit nem vihetnek a' *Laudon* hire nélkül. A' mi Húszáraink a' Dunánál és a' Vizi városban állanak, és mindenütt úgy vették az állást, hogy az ellenségnek ki-ütése igen keveset árthat. Az is mondatik, hogy honapután, u. m. 17-dikben G. *Klorfé* a' maga Sergével a' Bánátból a' Dunán által megyen; azután jöhet a' *Seráskir* szerentsét próbálni. A' Törökök ma egynéhány 100 ágyu-lövéseket tevének; de a' miéink igen keveset felelének ezekre. Mi meg-kímiljük a' port és a' gollyóbit addig, míg a' menydörgésnek rettentő ideje el-érkezik: ekkor kezdik-el a' mi bombit hányó 90 mazzaraink és több ágyuink egyszeribe a' magok tüzi játékjokat, amaz Európában hires Tábori tüzi mester *Ruroá* vezérlése alatt, és ekkor egér sem szeretnék lenni Belgrádban. A' bé-zárt Belgrádiak minden féltöbb jószágaikat, feleségeiket és gyermekeiket a' felső Városba költöztették, ezek egész nap lármáznak, étzaka pedig a' *Laudon* Táborát tsendességben dolgozni engedik. Már tegnap előtt által-költöztettek vala a' vizen a' Tsászári Bor-kortsmák, melyre a' Húszárok annyira szomjuhozna vala, és annyi Markatánok jönnek által *Serviába*, hogy a' Tábor már most semmi nélkül nem szükölködik. A' Kenyérben szinte szükségünk esék, mivel a' napfényen sütő *Pékek*, Tábori kenyér-sütők között a' szün-



szüntelen való kettős meleg miatt sokon nyáavallyába esének; de már most minden jól vagyon. Borunk, kenyérünk, petsenyénk mindenünk elég van; a' Szabad seregdek éjjel seregtől mennek, és most egy Sereg júhat, majd egy tsorda ökröt, ketskét és más barmokat hajtanak. 15 Mészároft-is láthat az ember ugyan azon egy időben marhát nyúzni a' Tsafzári köntösben, élznek, isznak, és vagon vagynak a' mi katonáik.

*Pest* azt írják, hogy a' Népnek, transportnak és több szükséges Tábori dolgoknak költöztetése, mind a' vizen, mind a' szárazon le-irhatatlan. Pesten és Budán a' Vendég-fogadás maga mind a' *Kelner*, mind a' *Hausknecht* — minden a' Táborra vittetik. Annyit határozhatunk-meg a' Rékluták le-vitelében, hogy Pestről minden héten 1500 emberek indittatnak-le. Itt egy Strázsa 15 napig-is álja a' Strását egymás után, olly kevés katonánk vagyon Pesten; ezek-is nagyon szelid emberek. A' Magistrátus a' Népet öszve-hivatta, és elejekbe adta, hogy a' háborúnak ezen környül-állásaiban 50 lakófoknak minden nap fegyverrel kellenék Strását állani. Erre a' Polgárok mind fel-kiáltának egész örömmel: szívesen tselekeszszük Hazánkért és Királyunkért! és veszekednek vala, ki áljon előbb Strását. — Ide Pestre egy nagy hadi Tiszthez az iratott, hogy Belgrádnak tökéletes hívásához addig nem akarnak fogni, mig a' Vidinnél lévő Sersákir a' maga 50 ezerével meg-nem érkezik; ezt akarják előbb meg oltorozni, és az után Belgrádot meg-venni. Sőt *Laudonról* a' mondatik, hogy mondotta legyen, hogy ha ezen Basa hamar meg-nem érkezik, azt a' szíveségét közli vele, hogy egynéhány *Státókig* eleibe megyen udvarlani. — A' mi *Húszáraink* 20 — 25 sarkantyuba kapják ottan ottan Paripájokat, és tsak nem Belgrád Váraig nyargalván, ott ki lövik piftollyokat, és mezittelen kardjaikat meg forgatván, minden sérelem nélkül jönnek-vissza; így tsufalkodnak a' Belgrádiakkal. A' hi



re ugy nagyon, hogy Seráskir *Abdi Basa* a' maga Táborával 15 — 16-dikra meg fogna érkezni Belgráddhoz.

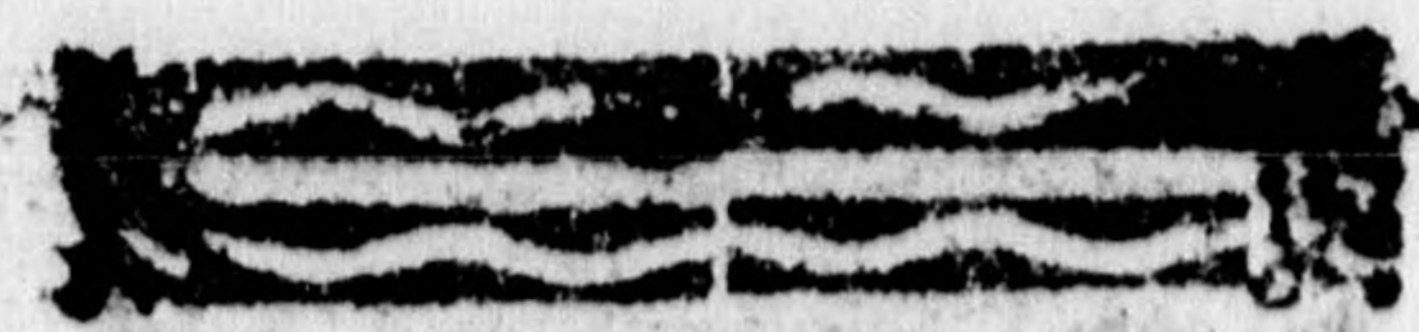
*Minden-féle elegyes Történetek.*

A' leg-bizonyosabb Tudósítások-szerint az a' hir toppona-bé a' napokban Bétsbe, hogy a' *Casseli* Hertzegnek nagy szorgalmatossággal ölzve gyűjtött Kintstárja, melyben közel 40 milliom kész pénz vala, a' zenebonás fel-támodott nép által mind egy pengig el-vitetett és prédáltatott, a' Hertzegnek jelen nem létében.

A' Rágusából érkezett Levelek azt erősítik, hogy ide, ezen hónapnak 7-dikén egy Lengyel Kurir érkezék-meg Konstantzinápolyból, ki leg-ottan tovább *Velentzébe* indulá, a' Közönséges társaság' Követjének petsétes Leveleivel. Ezen Kurir, ki a' maga útját olly szörnyü serénységgel követte, azt a' hirt hagyta itten, hogy Lengyel-ország és a' Porta között egy mindenekben egy mást költsönözve óltalmazó frigy kötöttett. Ezen alkalmatossággal arról-is tudósittatunk, hogy a' Porta Svéd-orzágnak megint 11 milliomokat küldött légyen, hogy a' Muszkák ellen a' hadat tovább-is folytathassa.

Egy Konstantzinápolyi Levélből azt a' hirt irhatjuk, hogy minden Konstantzinápolyban lévő idegen Udvarok' Ministerei és Követji által ujra azon megjegyzés adatott-bé a' Diványba, hogy az Orosz Udvar az ő fogságban lévő Követjének *Bulgakov* Urnak előbbeni szabadsága nélkül nem volna alkalmas a' Békeiség' dólzában munkálódni; a' honnan végre ezen *Muszka* Minister Ur a' 7 toronybéli fogságból ki-botsáttaték.

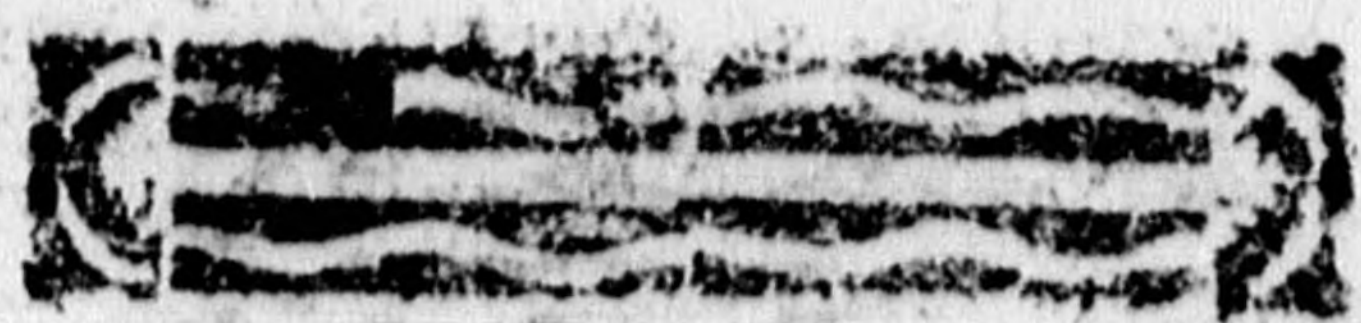
*Kolonidból Aug. 30-dikán.* Már régtől fogva mintegy előre várjuk vala mi-is a' Szomszéd-tartományokban el-harapozott Pestisnek hozzánk való



el-jutását, és imé ezen hónapnak 7 dikén el-is érkezék ennek első Postája mi hozzánk. Ezen a' napon öszve-gyülének a' 22 Czéhok, hogy minket újra szüljenek. Az eddig vólt Törvényekben és rendelkezésekben változás akar lenni; ugy akarnák, hogy a' Papság mi velünk edgyütt adozzék, ezt a' maga Privilegiumairól való le-mondásra kényszeritik s. t. Még ezen dolgokról ugyan semmi sem határozott-meg; de azonban a' meg-gyúladott fejek a' zenebonát már fel lobbontatták, és félünk, hogy ezen roszsz terével viselős környül állás minden órán egy irtozatos zenebonát fog szülni, mellyet eddig olly nagy szorgalmatossággal igyekeztünk el-kerülni.

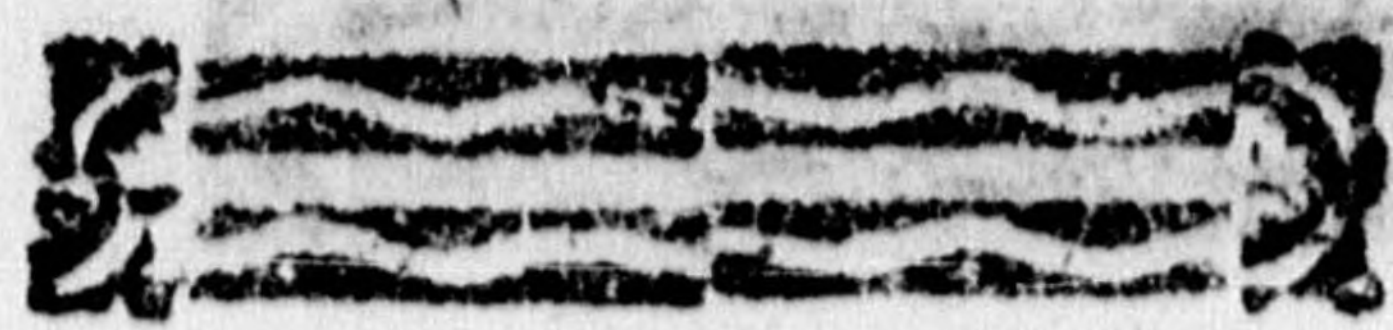
*Svétziából* azt irják, hogy 100 ezteendőktől fogva jobb aratásról nem emlékeznek, mint az idén. — Erdély-országnak leg-alább-is 4-ed részében máig-is Marha-dög vagyon; minthogy itt sem széna sem gabona nem termet, 's a' mi termet-is a' holzszas szárazság után lett rendkívül való esözések és ár-vizek miatt el-veszett, tehát a' Marha meg-óltsódott, és a' Kenyér meg-drágadott.

*Egy szép felelete Laudonnak:* „Meg-hozzák a' Kémek a' napokban, hogy egy *Séráskir* 50-ezere magával a' Belgrádi útban vólna és közelittene: annál jobb, mond *Laudon*, így nem kel sok időt töltenünk az ő fel-keresésekben. — Az a' hire Bétsben, hogy a' nagy Tábornál, egy bizonyos nagy Generál, a' hadi-munkában egy nevezetes hibát ejtén, magához hivatja *Laudon* 's azt mondja néki: Ha Generális Uramnak nagy Familiáját nem tekintém, tudnám mit érdemlett Generális Uram; tes-  
sék



sék 24 óra alatt magát fel-pakolni és a' Tábortól el-távozni, én nékem az ilyen emberekre egy tsep szükségem sintsen a' Tábornál. A' dolog így van; ki lett legyen pedig ezen Generális? titok. Elég az, hogy *Laudonról* a' mondatik, hogy minden Generálisait magához hivatván, azt mondotta volna, hogy a' mellyik az ő parantsolatja ellen tsak egy punktumot hibázik a' hadi-dolgokban, leg-ottan ferhert ültett reájja, és minden fejjobb való jelentés nélkül meg-bünteti; a' honnan ki-tettzik, hogy *Laudonnak* tellyes hatalma vagyon a' Tábornál.

*Roma 28. Aug.* Ugy tettzik, hogy a' Frantzia zenebonától és a' közönséges szükségtől teréhbe esett *Europa*, itt-is kezdi már a' maga zenebonás magzatit a' mi Városunkban szülni; a' mint hogy a' napokban egy nem minden rettegés nélkül való zenebonás nép fel-támodás vala; melynek még máig sints vége. Egynéhány napokkal ennek előtte 4 Députátusok menének Romának egy külső Városából a' Magazinum fő Tisztviselőjéhez, *Porta Ur*hoz, és a' népnek nevében azt kívánnyák vala, hogy a' Kenyér meg-nagyobbittassék, és az Olajnak árra meg-kissebbittessék; és meg-mondák egyenesen, hogy ha ez külömben találna lenni, a' nép leg-ottan erőszakos zenebonához fogna; és ezen fő Tisztviselőnek meg-is mutatának egy zöld Kokárdát. Ezen Tisztviselő tsak el-bámúla ezen véletlen és szörnyü történeten; de midőn az ablakon ki-nézvén a' véghetetlen öszve-tódúlt sokoságot-is a' maga háza körül szemlélné, még jobban meg-rettene. Meg-igérére hát ezen Députátusoknak, hogy ő maga leg-

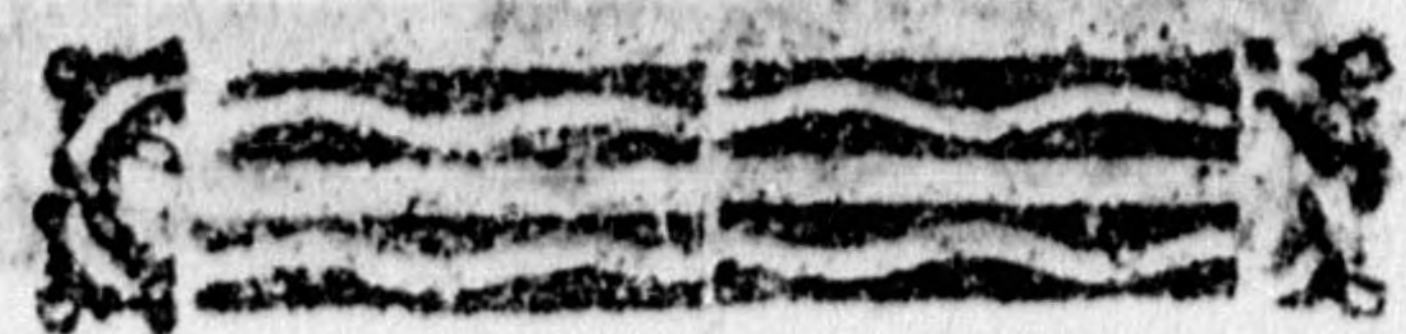


leg-ottan Ő Szentségéhez mégyen, és az ezen dolog eránt való közbenjárást magára vállaló; sőt azt erősíté ezen zenebonás fokoságnak, hogy űk minden kéréseket meg-fogják nyerni. Ezen reménység alatt hagyván a' fokaságot, el-mene leg-ottan a' Pápához, és arra vevé, a' szemmel látó gonofznak el-kerüléséért, hogy a' Pápa a' népnek azt igéré, hogy Sept. első napjától fogva a' kenyér meg-nagyobbittatik, és az Olajnak árra alább szállittatik. Ezzel a' nép meg-nem elégedék, hanem egy 60 fejekböl álló lármás és irtózatos *Députátio* a' *Kárdinál Korsini* Palatájába mene, ki Romának ezen részében lakik, és elé-beszéllék, hogy űk a' Kenyérnek meg-nagyobbittását, az Olajnak meg-óltsóbbittását kívánnyák, mely ezeknek az Országból való ki-vitetetéseknék meg-tiltásával mind meg-eshetnék igen könnyen. Ezen jó Kárdinál kívánnya vala a' fel-zendült Népet egész igyekezettel le-tsendesíteni; mindent meg-igére nekik, sőt ezen 60 személynek 30 arannyat ajándékoza, tsak hogy tsendefségben maradnának mind addig, mig ű a' Szentséges Atyánál a' dolgot el-igazittaná. Más napra -virradolag el-mégyen ezen Kárdinál *Kamerling* Kárdinállal és a' Magazin fő Tisztjével ű Szentségéhez, és azt vivé véghez, hogy leg-ottan parantsolat hirdettcték ki, mely-szerint a' Kenyér 8 untziával nagyobbadék, és az Olajnak árra 4 krajtzárral alább szálla. A' Gabona ki-vitele keményen meg-tiltaték, és ezen parantsolat még az nap a' nyomtató Sajtóba ba adatván egész Romában közönségesé téteték; de, a' mint iratik, a' nép még-is többet kíván, és



a' zenebonának tüze a' hammú alatt elevenen maradt. —

*Páris 3-dik Septemher.* Ezen Párisi Levélben az iratik, hogy az ujjanon fel-zendült oépnek akadályoztatására 2000 fegyveres nép éjjel nappal *patroléroz* Párisban, és az öldöklésnek máig nincs hozsza vége. Ezen ujjanon támodott zenebonának az az oka, hogy a' nép azt gondolja, hogy a' Nemzeti-gyűlésben a' Députátusok között Nemzet és Szabadság árulók vagynak; kik alattomban titkon azon szorgalmatoskodnának, hogy a' régi *Aristocrátia* megint talpra álljon. Itt a' zenebonás nép jól gondolkozik; mert a' *Députátusok* közzül vagynak egynéhányok, kik a' Király részire tartanak. — Ezt már nem tsak a' fő Városban, hanem a' Tartományokban is jól tudván, már megint 10-ezer zenebonások szedték vala öszve magokat, hogy *Versáliára* üszenek, és az ilyen Nemzet árulókat a' gyülekezetből le-hánnják. Ezt előre észrevévén, azon 3 hidakra, melyeken *Versáliába* mennek, ágyuk és sok számból álló fegyveresek állittatának ki; mely által a' veszedelem meg-gátoltaték. Ezeknek tsak 10-ezerből álló Sereg vala eleikbe állva; még is szerentsére a' zenebonások erőszakot tenni nem bátorkodtanak; mert különben a' vér-on-tás szörnyü lett vólna. Azonban itt a' lárma még le-nem tsendefedett. Isten tudja mi lesz végre belölle. Jön a' Tél! nincs kenyér! Az egész Világon leg-veszedelmesebb Pestis a' belső zenebona, hól a' Hazafi a' Hazafit öli és vágja. A' Király Palotájára már most egy parantsolat vagyon ki-ragasztva, melyet



mellyet a' Nemzeti gyűlés készített, és a' melynek ereje-szerint intettnek minden betsületes emberek, hogy a' zenebonásoknak fergétől magokat el-vonnyák; mert különben az első lárámára mind le-fognak, minden kegyelem nélkül, lövetni; a' kinek pedig kezében fegyvert találnak, azt leg-ottan fel-akasztják. Már midőn a' Nemzet maga így a' tsendítés után állott, reménljük, hogy valahára tsendiség lesz.

*Zemlin 4-dik September.* „A' 12-dikben történt tsetépatében csak 3 Húszárokat és 8 Szabad-fergeket veszték-el, és mint egy ennyin sebet kapának. Kapitány *Rádits-Petrovits* a' Szabad-feregnél halálra sebesített, és ma *Jákovában* meg is holt, *Hertzeg Valdek* a' Szélső-vigyázatnál esett tsatában, hól ezen Kapitány 2 gollyóbist kapott a' testébe, személyesen jelen vólt, és nagy veszedelmek között forgott. A' Belgrádiak egész északán által hideg hala! hala! kiáltással vigasztalják magokat, a' midőn a' mi Táborunk a' hegyeket, a' Száva vizének hofszára irgalmatlan tüzekkel világosítják. A' Belgrádiak 13-dikban reggeli 6 órakor megint egy ki-ütést tsinálának a' mi Szabad-fergeseinkre, mellyek azon étzaka, a' Tzigány szigetét megszállották vala. Ezek ágyuzni kezdenek a' miéinkre; de semmire sem mehetének, hanem egynéhány holtjaiknak itt hagyásával, és 10 Jantsároknak a' mi fogságunkba való esésével visszátérének.

## Utolsó Jegyzések.

A' F. Császár ma, vagy holnap bé fog költözni Bétsbe. — Tsak egy pertzben maradott, hogy a' Svéd Király az Oroszoktól el-nem fogatott; azon Serge pedig, mellyet maga vezérlett meg-verte, és 1000 nél több el-fogatott belöllek.

Laudonnak egy Serge Belgrádon túl 7 mértfölddel el-vett egy Várt éppen azon útban, hól a' Séráskirnak meg-kell érkezni. — Laudon 4 lovas sereg közt recognoscéraz mindenütt maga egész Belgrád körül, és eddig bizonyoson történt valami; mert a' Séráskir 16-ra váratott. Tegnep előtt 5 Staféta, tegnep-is egy érkezett a' Tábortól ő Fellegéhez; de még tsak a' következő Kurirban fogunk erről valamit tudni. — Midön ezen Ujságunk a' Sajtóban volna, érkezék a' Kurir, hogy Laudon a' várt Séráskirt egész Táborával agyon verte. A' következő Levelünkben meg-lélzen.

---

## Tudósítás.

A' mint más pallérozódott Nemzeteknél, ugy a' Magyaroknál-is meg-lehet, kívánságok szerezni lenne fokoknak, a' tanúlt, és Szent Irásban jártas Magyar Papoknak Kathedrara készített Munkáikból vagy Prédikázióikból öszve szedett Gyűjtemény, és fajlalni lehet, hogy fok jó Magyar Papoknak hasznos Munkája a' maga halálával edgyütt el-múlik 's el-temettetik, mellynek fokban hasznát vennék az élők, mert foknak nints sem az a' Könyve, sem az a' Talentoma a' melly némelleyeknek van; de ha

vól.



vólna is; ki ne szeretne látni külömbb külömbb-féle elmét a' körül, a' mi körül maga fáradoz? A- zért mindeneknek, vagy leg- alább fokaknak ked- vek-szerint jelentjük talám ezt: hogy ha Magyarból, akár honnan és akár kitől fel- küldetik hozzánk a' jól készült, Szent iráson épült, és erköltsöt pallé- rozó Prédikátzió; mi annak ki-nyomtatását mun- kállódjuk, és a' Nevét is az Irónak, mindenik Pré- dikátzió eleibe ( mint más nyelven készült ilyen Gyűjteményekben-is szokás ) oda tétetjük, tsak a' Munka légyen fontos, rövid, és épületes, melyből ki ki a' maga Gyülekezetéhez képest könnyen for- málhasson. Ebből egyfzerre mindenkor LII-töt ad- nánk-ki, két Tomusban in 8-vo, és mind addig folytatnánk ezt a' külömbb külömbb-féle alkalma- totságokra készült Gyűjteményt, mig Prénumerán- sok lennének, és az árra árkus-szerint talám egy póltra lenne; de erről bizonyosabbat akkor mond- hatunk, ha az eddig vólt Collector Urak fel- küldik a' Prénumeránsokat, mellyre kérettetnek is a' szo- kott jutalom mellett. A' kik pedig küldenek Mun- kát, edgyet vagy kettőt, vagy hármat is, fel- küld- hetik Pesti Vásárkor mindég az Hatvan utszai ka- puban szállani szokott Typografus Ur által, melly Ház Pesten öszve van foglalva azon nevezett kapu féllal, azért könnyü reá találni, mert Postán venni sokba kerülne. Ajánlja ebben szolgálatját azoknak a' kiknek tetszik.

a' *N. Györi R. Prédikátor.*

# T U D Ó S Í T Á S

a'

## Piktét Benedek Keresztyén Erköltstudományjának Tóldalékjairól.

Azok ím e' következő három darab Munkák: —

**I. A' Vallást mind egynek tartó emberek' értelmének meg-vizsgálása**, mellyben, nem csak az igaz Vallásnak fundamentomi fedezettnek-fel, hanem az Átheusoknak vagy Istentagadóknak, Deistáknak, és más kelletinél szabadosabban Gondolkodóknak Ellenvetések meg-fejtetnek.

**II. Egy kegyes Hallgatónak a' maga Lelki Pasztorával való istenes Beszélgetései**, mellyekben a' szent Életben való nevedést segítő fok tanátsadások, fok Lelki-esméret' akadékinak El-igazításaik, fok szent Írásbéli helyeknek magyarázatjaik, fok kegyes embereknek, Mártiroknak 's a' t. megesett jeles dolgaik tá-lálatnak.

**III. A' Nyomorúságokban lévőeknek Keresztyén Vigasztalásaik.**

Én ezen Munkákat, — mellyeket is ugyan csak a' már tölem ki-nyomtatott Piktét Ker. Erköltstudományjának Fordítója fordított, Francz-ból, és a' mellyek mindözfze valamivel nagyobb fognak ütni az Erköltstudomány harmadik Szakaszánál, ezen Munkákat mondom, ugyan ojjan formában, ojjan betűkkel 's papirosra fogom kinyomtatni, mind az említett Erköltstudományt; és teljes bizodalommal lévén,  
hogy

hogy az Előre-fizető Urak 's Afzfzonyságok elegendő izámmal fognak lenni, ímé a' három darabnak az árrát mindözfze tsak két magyar forintra és negyven pénzre az-az két német forintra határoztam, az Előre-fizetőknek. Azon kívül, a' ki Tizre előre-fizet, vagy tíz Előre-fizetőköt fizerez, az, a' szokás szerint, ingyen fogja venni a' tizenegyediket. Az Előre-fizetés' ideje, tart Decembernek első napjáig ezen most fojó 1789-dik' esztendőben.

E' mellett, fok helyünnen tudttomra esvén, hogy a' Piktét Erköltstudományjára nezeve ezelőtt két esztendővel kibotsátott Tudósításimat vagy teljességgel nem vagy pedig ojj későn esett Sokaknak venniük, hogy már akkor az Előre-fizetés ideje eltelvén, önnön kedvek ellen az Előre-fizetők számából kimaradtak: tehát, hogy a' N.Haza-aránt-való fzeretemet e' részben is újjolag is meg-mutassam; ímé jelentem, hogy a' kik a' feljebb meg-nevezett Tóldalékokra előre-fizeténdenek, 's azonban az előre-való nem fizetés-miatt még eddig is az Erköltstudomány' hijjával vagynak, azoknak, ha előpénzeket edjfersmind az Erköltstudományra is letejéndik, ezen Erköltstudományt is nem többért hanem tsak az akkor meg-határozott előárráért, az-az öt magyar forint és 20 magyar pénzekért vagy németesen, ötöd-fel német forintokért fogom adni. Ezek hát a' Tóldalékokkal együtt az Erköltstudományt is fogják venni az előpénzfzedő Uraktól.

Azomban ámbár ezen Tóldalékok szoros-san vagynak is özfzeköttetve a' már tudva-lévő Erköltstudománynyal; lehet mindazáltal ezen Tóldalékokra tsak különösen magokra is előre-

előre-fizetni, mivel ezeknek csak úgy magokban is igen nagy hasznokat vehetni.

Az Előpénzszedő Urak megint azok, a' kik a' Piktét Erk. Tudományára bé-vettek és kezemhez szolgáltatattak a' Prænumeránsoknak neveiket. Reményilem most-is tőlök, hogy ebbéli fejedelmeskedéseket, alázatos kéréssem meg fogja nyerni. Lehetnek azokon kívül-is több és más Pénzszedő Urak, csak hogy jókor jelentsék magokat és a' Prænumeránsok szakmokat bé-küldeni ne terheltessenek.

Költ Posonban 1789-dikben, Augusztusnak 10-dik napján.

**Wéber Simon Péter,**  
Könyv-Nyomtató.

*Egy kis hírül-adás a' Piktét Ker. Erköltstudományjának harmadik Darabjára-nézve.*

Egész erővel azon vóltam ugyan, hogy az említett harmadik Darabot, az Augusztus-kori Pesti Vásárra el-végezzem; de a' papirosnak darab ideig-való szük vólttamiatt, ebben minden reménységemen kívül meg-hátráltattam, hanem, ímé jelentem, hogy már tsak annynyi van hátra belőlle, hogy az említett Vásár után három Hét alatt minden bizonynyal vége lesz, 's azonnal igyekezem kinek-kinek kezéhez szolgáltatni.

---